

10 ANYS

La publicació d'actualitat econòmica de les Balears

[CONJUNTURA]

Núm.32 Octubre 2011

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

Dossier de premsa
Palma, 3 de novembre de 2011

La publicació d'actualitat econòmica de les Balears

[CONJUNTURA]

Núm.32 Octubre 2011

10 ANYS

3/XI/2011

4 ANYS

Fa

sumari

- 1** El comentari
Observant la realitat amb els ulls de Cézanne
-
- 4** Producció i demanda
El creixement de l'activitat a les illes es manté en el 2,7% durant el tercer trimestre gràcies als registres de la temporada turística
-
- 20** Preus
La inflació balear segueix la pauta nacional si bé unes dècimes part davall de la mitjana
-
- 32** Mercat laboral
Evolució positiva del mercat de treball balear durant la primavera i menys favorable durant els mesos d'estiu
-
- 40** Mercat financer i de capitals
L'euro marca de nou màxims històrics respecte al dòlar
-
- 48** Mercat turístic
El creixement de l'arribada de turistes durant el segon quadrimestre ha mantengut un destacat dinamisme a les illes (5,4%)
-
- 58** Medi ambient
L'estiu es tanca amb un balanç clarament favorable quant als incendis forestals
-
- 66** Estudi especial
«El valor d'ús recreatiu de la badia de Santa Ponça (Calvià)»

El crecimiento económico de Balears empieza a mostrar síntomas de debilidad

Diario de Mallorca

4 ANYS

El crecimiento de la economía balear comienza a mostrar los primeros síntomas de debilidad y los próximos meses van a venir marcados por la entrada en una fase de desaceleración, según advirtió ayer el director del Centre de Recerca Econòmica (CRE) de la Universitat balear y Sa Nostra, Antoni Riera.

Fa.....

9/XI/2007

PIB

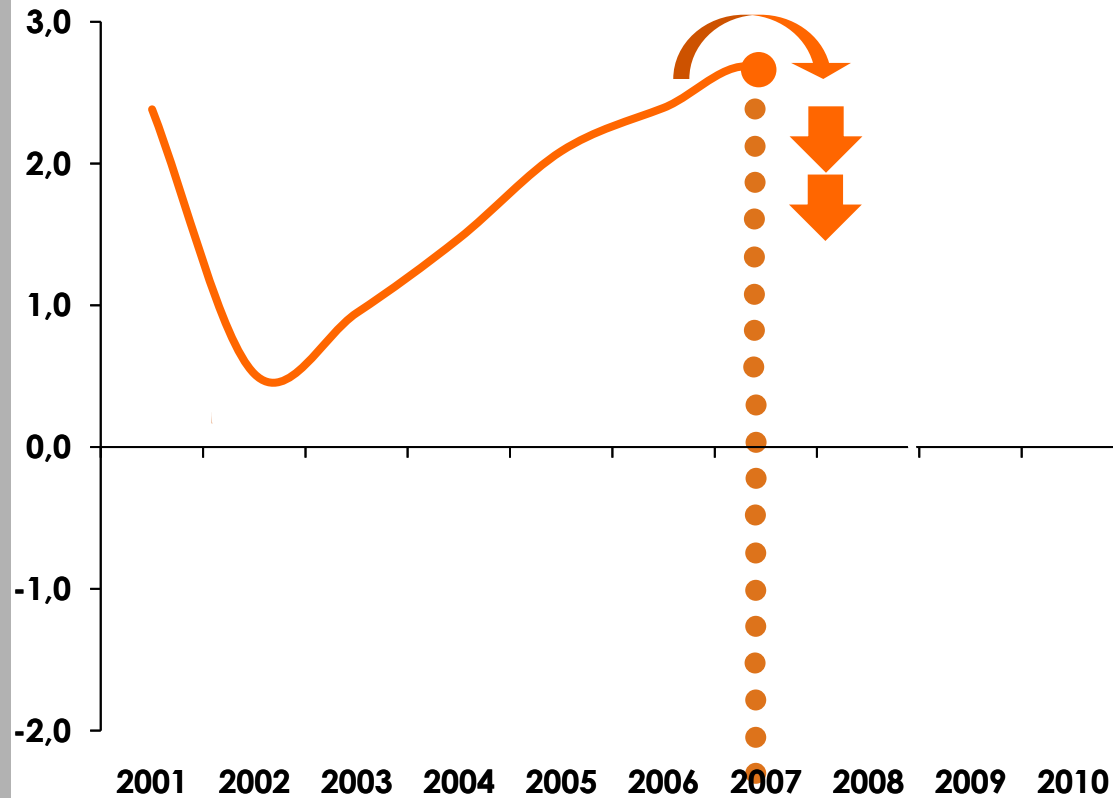
Turistes Afiliats

Taxa d'atur

El crecimiento económico de Balears empieza a mostrar síntomas de debilidad

4 ANYS

Fa

9/XI/2007

2,8%

PIB

0,6%

Turistes Afiliats

2,7%

Taxa d'atur

5,7%

Sa Nostra y la UIB afirman que la crisis será «dolorosa» y pasará a «los libros de Historia»

**Ultima
Hora**

El director del Centre de Recerca Econòmica (CRE) -entidad dependiente de Sa Nostra Caixa de Balears y de la Universitat de les Illes Balears (UIB)- afirmó ayer que la crisis económica será «dolorosa» en Balears por su complejidad y advirtió que tendrá un impacto especialmente negativo en materia de empleo.

3 ANYS

Fa.....

23/IX/2008

1,3%

PIB

-0,2%

Turistes

-2,3%

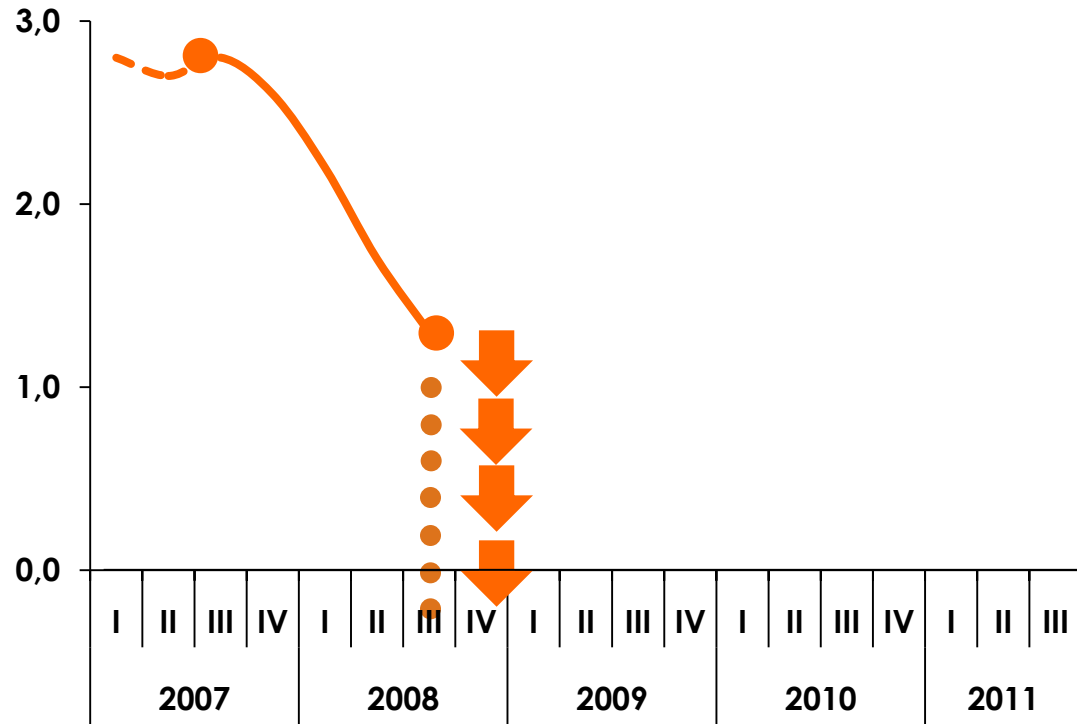
Afiats

8%

Taxa d'atur

Sa Nostra y la UIB afirman que la crisis será «dolorosa» y pasará a «los libros de Historia»

3 ANYS

Fa.....

23/IX/2008

1,3%

PIB

-0,2%

Turistes

-2,3%

Afiliats

8%

Taxa d'atur

L'economia balear "ha tocat fons", diuen Sa Nostra i la UIB

Diar de *Balears*

2 ANYS

Fa.....

PALMA "L'economia balear ha tocat fons i passa per un dels pitjors moments". Així de contundent ho assegurarà el director del CRE, Antoni Riera, en la presentació de l'informe de conjuntura econòmica del tercer trimestre de l'entitat integrada per Sa Nostra i la UIB, que situa el PIB balear d'aquest tercer trimestre en un -1,8%. Pel que fa a final d'any, Riera situa les previsions en el -1,4%.

6/XI/2009

PIB

Turistes

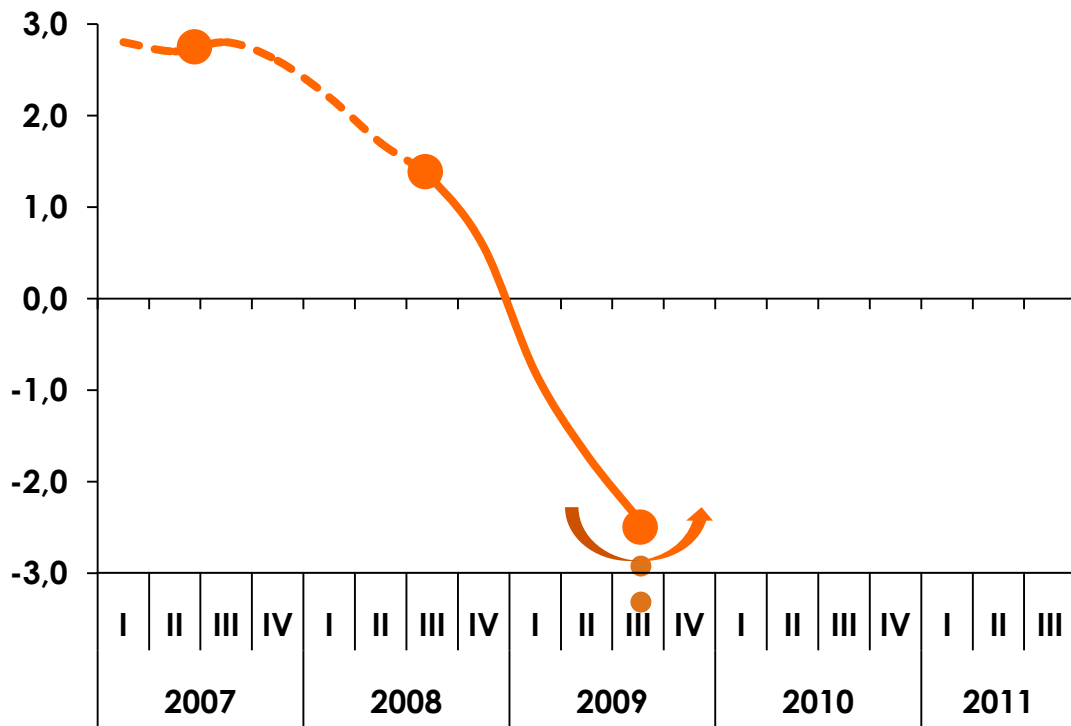

Afiliats

Taxa d'atur

L'economia balear "ha tocat fons", diuen Sa Nostra i la UIB

2 ANYS

Fa.....

6/XI/2009

-2,3%

PIB

-10%

Turistes

-6,9%

Afiliats

12,8%

Taxa d'atur

Sa Nostra prevé un crecimiento mínimo que no generará empleo

EL MUNDO

Palma

Sa Nostra cree que la economía balear crecerá mínimamente el próximo año, si bien advierte de que el sector turístico necesita una imprescindible reconversión mediante inversiones que garanticen un crecimiento constante de la economía, lo que generará la creación de puestos de trabajo.

El director del Centre de Recerca Econòmica (CRE) de Sa Nostra y la UIB, Antoni Riera, informó ayer de que la economía balear ha decrecido un 0,4% en el tercer trimestre de este año y que la previsión de cierre del año es de una caída de un 0,8% o un 0,9%.

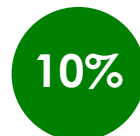

Fa.....

5/XI/2010

PIB

Turistes

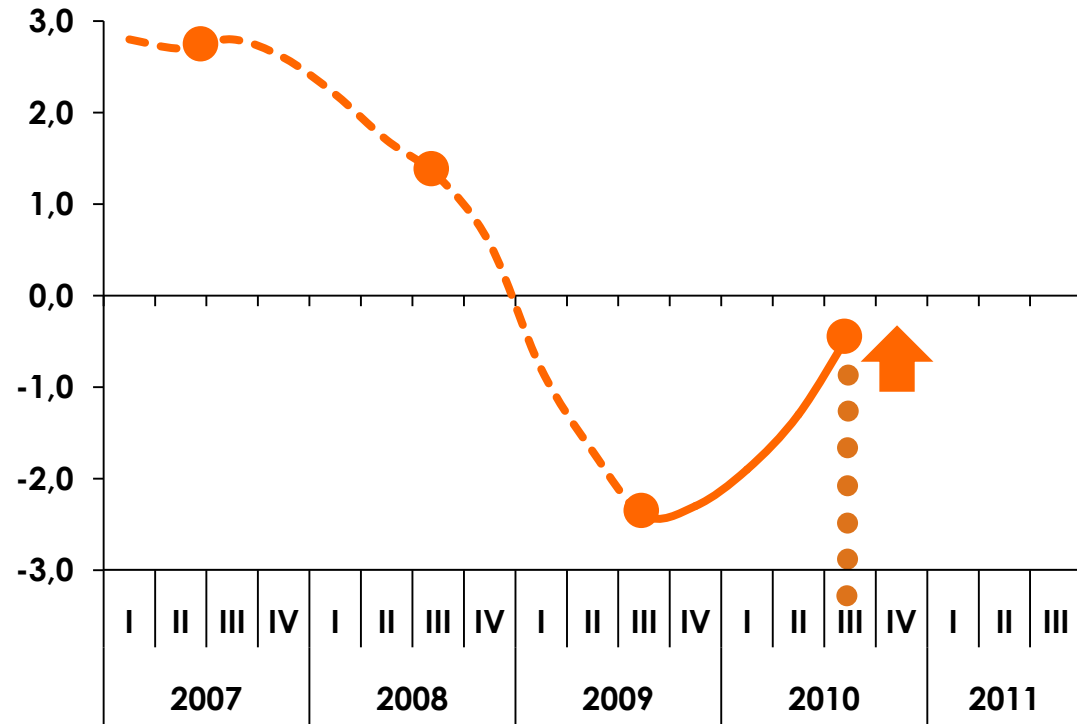

Afiliats

Taxa d'atur

Sa Nostra prevé un crecimiento mínimo que no generará empleo

Fa.....

5/XI/2010

-0,4%

PIB

10%

Turistes

-15%

Afiliats

14%

Taxa d'atur

La economía balear sale de los números rojos

**Ultima
Hora**

4 MESOS

La economía balear ha salido de los números rojos al registrar un crecimiento del 0,3 por ciento interanual en el segundo trimestre, pero requiere de una reforma estructural de la administración pública a medio plazo y de una política presupuestaria que ataque el déficit, según afirmó ayer el director del Centre de Recerca Econòmica, CRE, entidad dependiente de la UIB y Sa Nostra Caixa de Balears, Antoni Riera.

Fa.....

8/VII/2011

0,4%

PIB

14,4%

Turistes

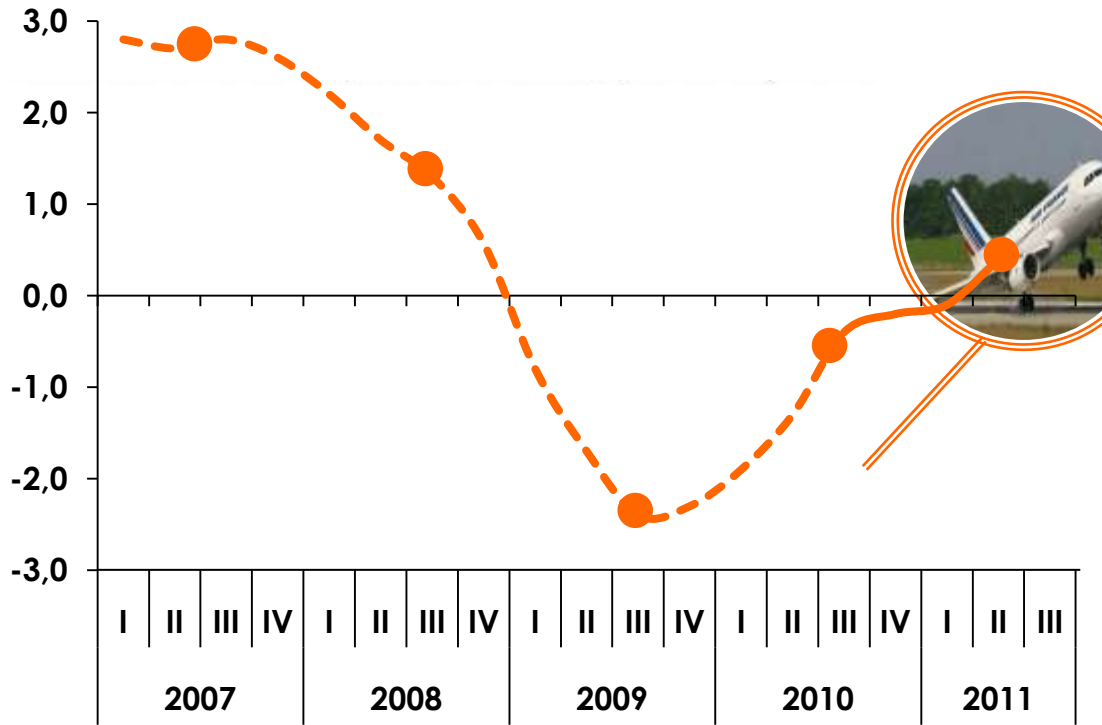
0,2%

Afiliats

14,9%

Taxa d'atur

La economía balear sale de los números rojos

4 MESOS

Fa.....

8/VII/2011

0,4%

PIB

14,4%

Turistes

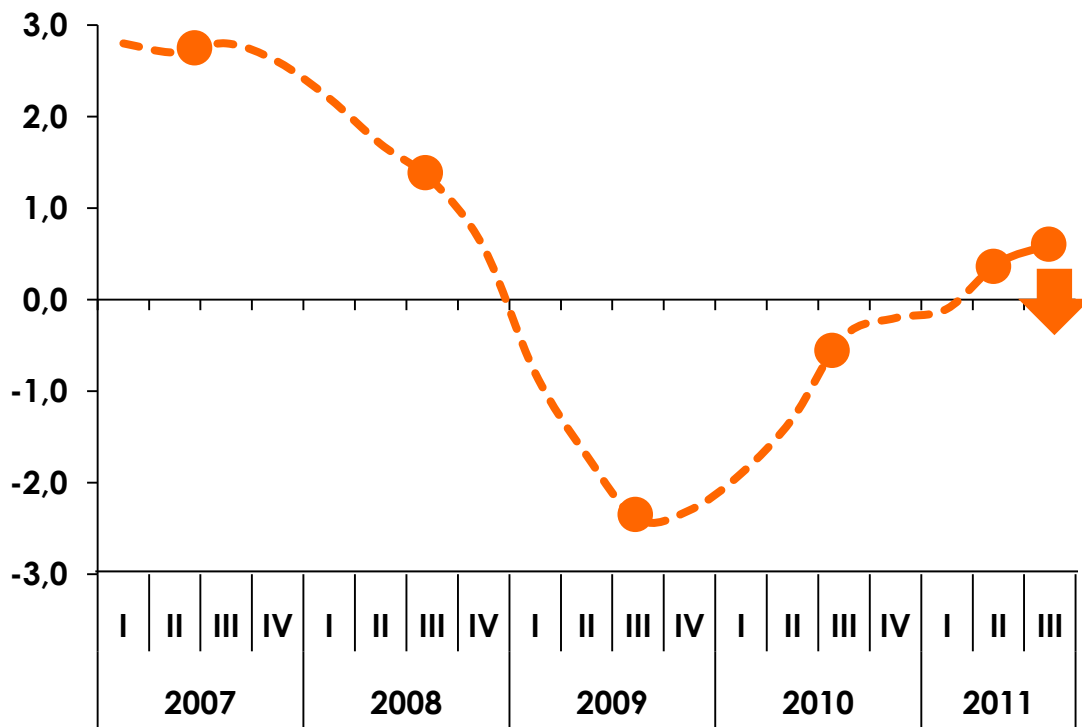
0,2%

Afiliats

14,9%

Taxa d'atur

L'ECONOMIA BALEAR NO MANTENDRÀ ELS PROPERS MESOS EL POLS D'ACTIVITAT

3/XI/2011

0,6%

PIB

10,8%

Turistes

-0,1%

Afiliats

13,8%

Taxa d'atur

L'economia balear ha fet gala els darrers sis mesos d'una elevada elasticitat i ha aconseguit a l'àmbit dels serveis de mercat aproximar-se als nivells d'activitat pre-crisi.

[p. 25]

«L'ECONOMIA BALEAR NO MANTENDRÀ ELS PROPERS MESOS EL POLS D'ACTIVITAT»

0,6%

PIB

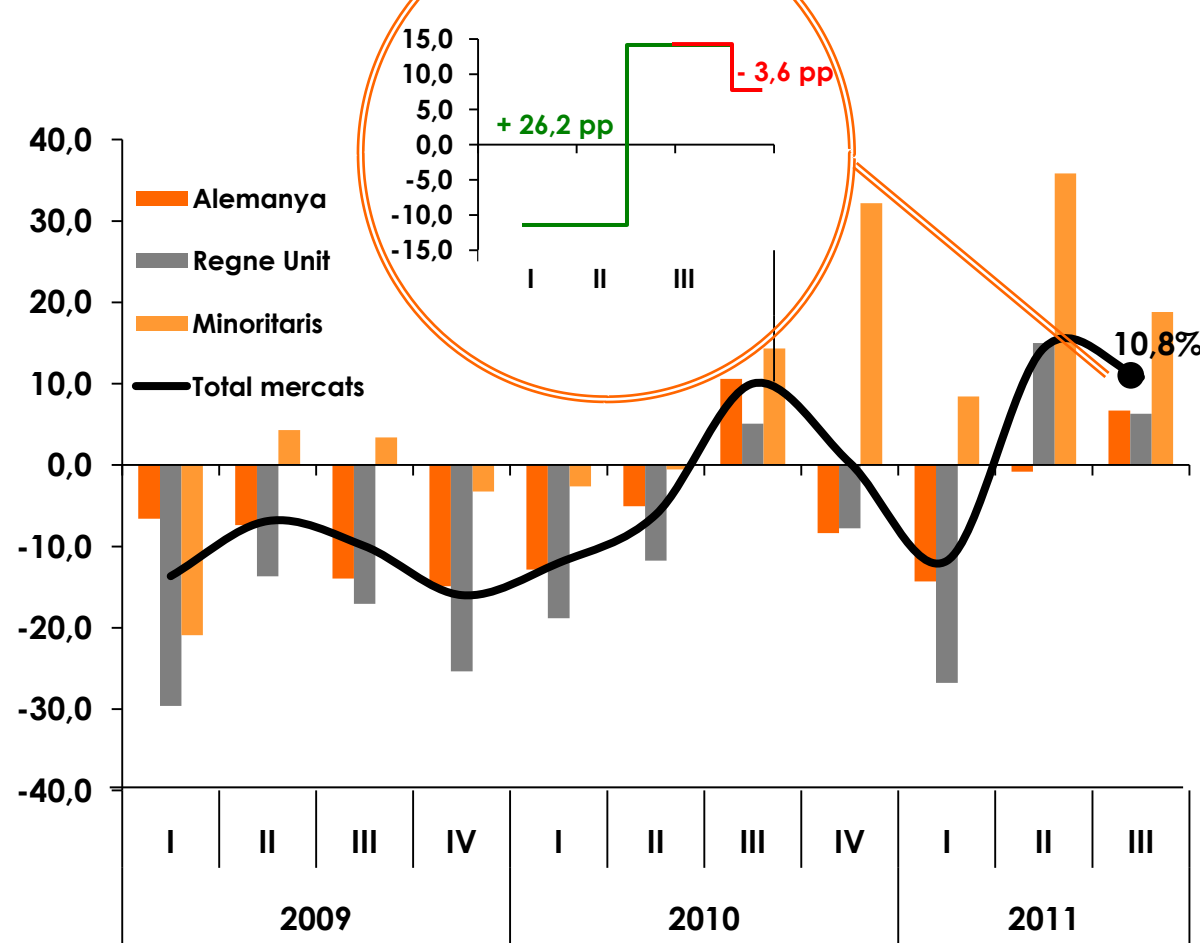
10,8%

Turistes

BALANÇ TURÍSTIC

L'arribada massiva de turistes internacionals, que ha superat el llindar dels vuit milions i mig entre abril i setembre, ha contribuït a allunyar l'economia regional de l'atonía en què s'havia instal·lat a principis d'any.

Encara que l'arribada de turistes internacionals ha palesat durant el tercer trimestre una menor empenta (10,8%) que en el trimestre anterior (14,4%), les Balears han crescut part damunt dels seus competidors gràcies, principalment, a l'expansió dels mercats europeus minoritaris (18,8%), atès el menor dinamisme d'alemanys (6,7%) i britànics (6,3%).

* Taxes de variació interanual del nombre de turistes estrangers en percentatges

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'IET

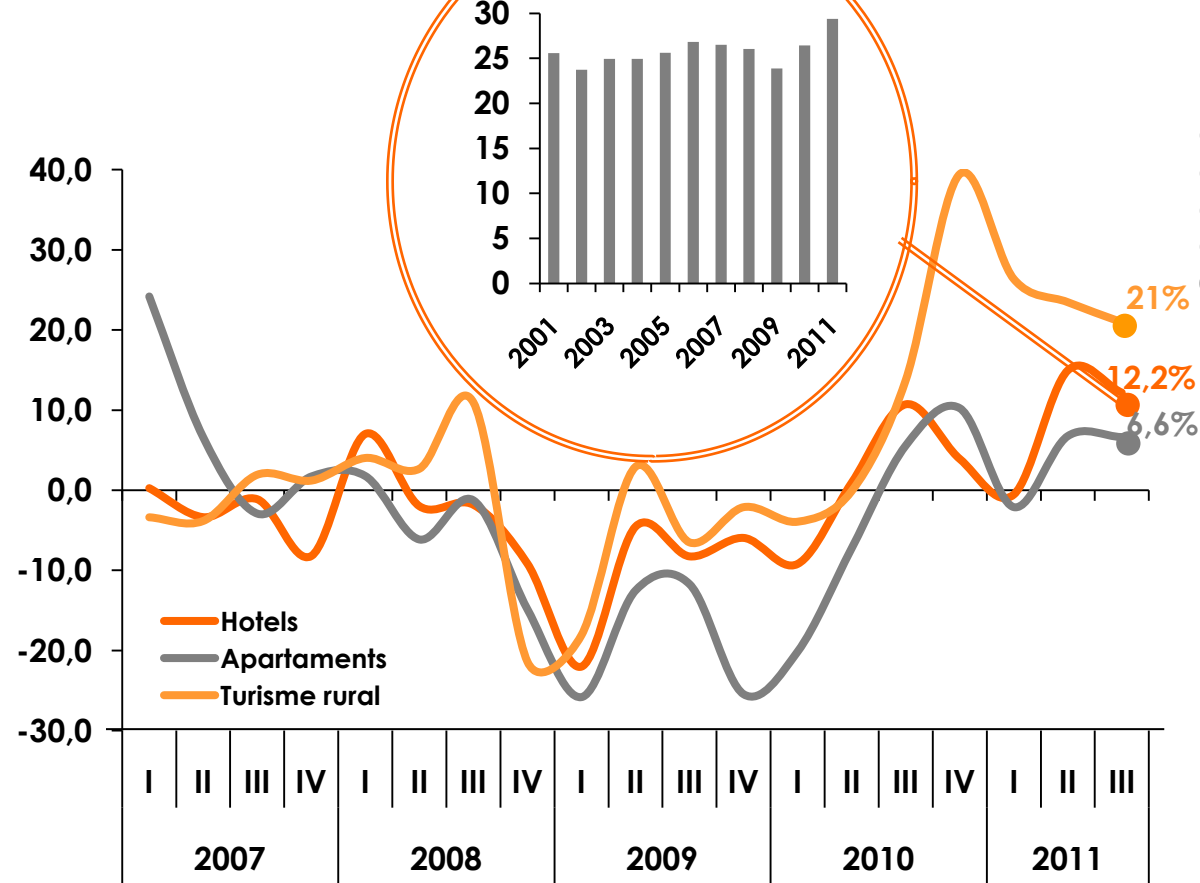
[p. 35 i 36]

BALANÇ TURÍSTIC

Els establiments d'allotjament, sense excepcions, s'han fet ressò del canvi de tendència experimentat per l'afluència turística i han comptabilitzat un augment del nombre de pernотacions.

Tot plegat no ha impedit que l'hoteleria balear hagi batut, amb un total de 29,4 milions de pernотacions servides durant el tercer trimestre, el rècord de la darrera dècada.

[p. 39 i 40]

* Taxes de variació interanual en percentatges

** Les dades d'apartaments i turisme rural del tercer trimestre no inclouen el mes de setembre

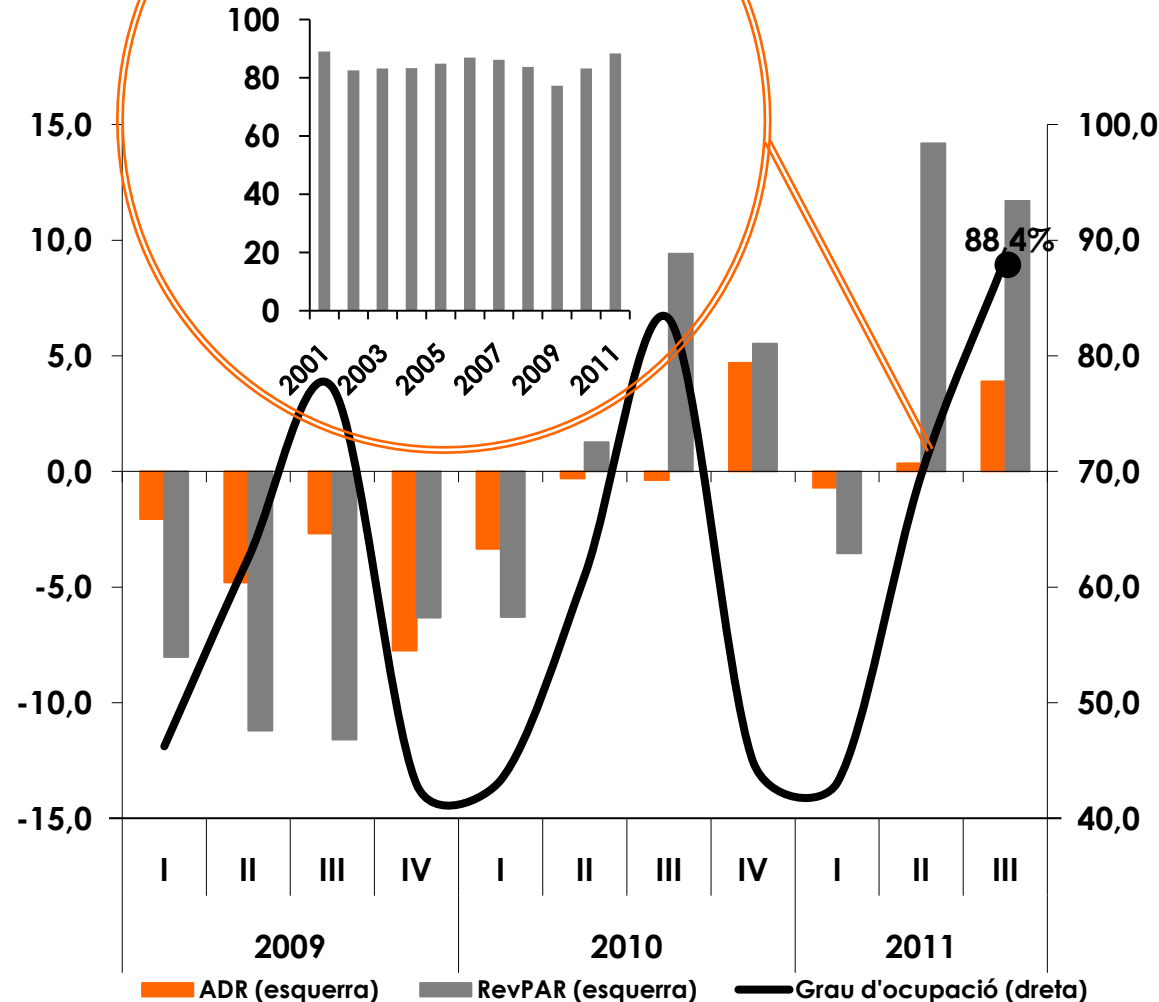
Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

BALANÇ TURÍSTIC

Amb el grau d'ocupació hotelera més elevat dels últims deu anys (88,4%), l'ingrés per habitació disponible (RevPAR) ha palesat una notable millora respecte de l'exercici anterior (11,7% vs 14,2%, 2n trim.) fins al punt de comptabilitzar el valor més elevat de l'últim quadrienni.

Aquest resultat respon també a una recuperació de la tarifa diària aplicada (ADR), que s'ha accelerat significativament durant el tercer trimestre (3,9% vs 0,4%, 2n trim.).

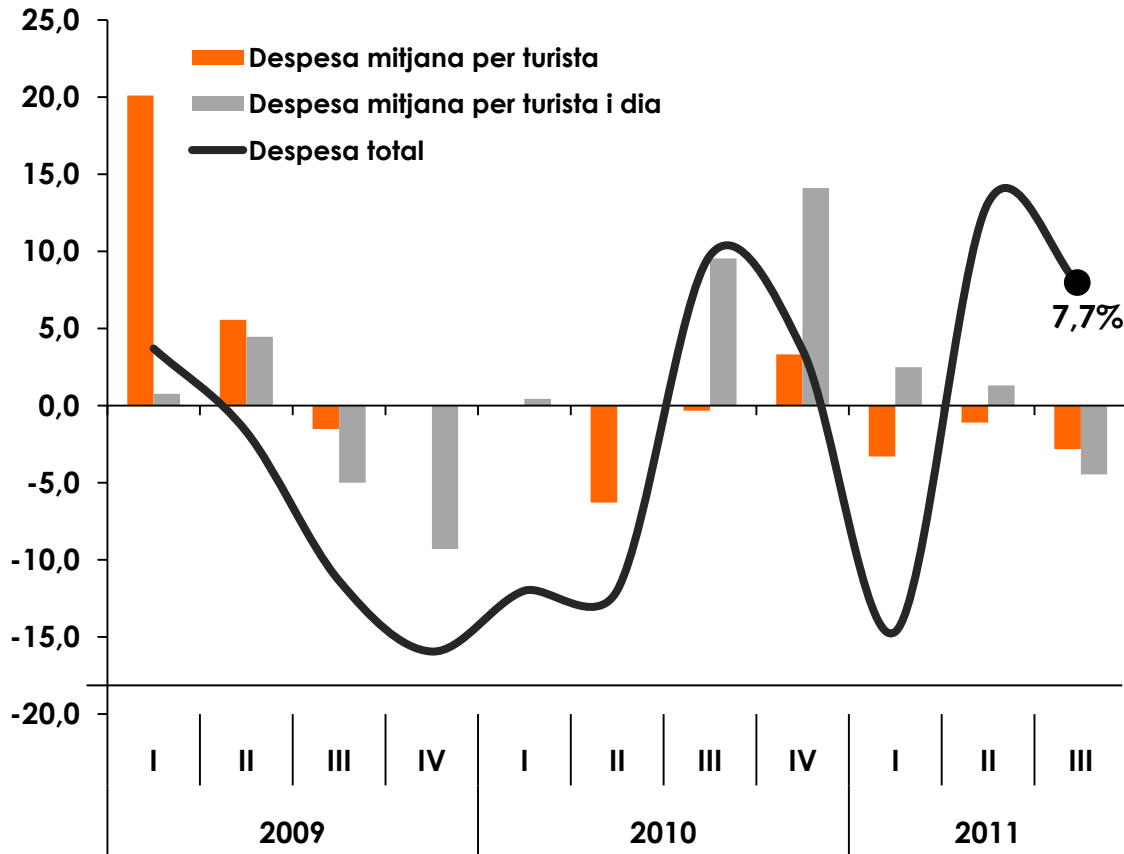
[p. 39]

* Taxes de variació interanual en percentatges. Dades de l'ocupació hotelera en percentatges sobre la planta oberta

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'INE

BALANÇ TURÍSTIC

L'evolució favorable de l'afluència turística internacional s'ha reflectit en l'àmbit monetari, especialment al juliol (13,6%), període en el que la despesa turística total ha experimentat l'increment més elevat des de 2005.

No obstant això, el dispendi mitjà per turista ha seguit reculant d'acord amb la disminució de la despesa efectuada per persona i dia (-1,8%, juliol; -6,8%, agost), atès que l'estada mitjana ha incrementat (1,1%, juliol; 2,2%, agost).

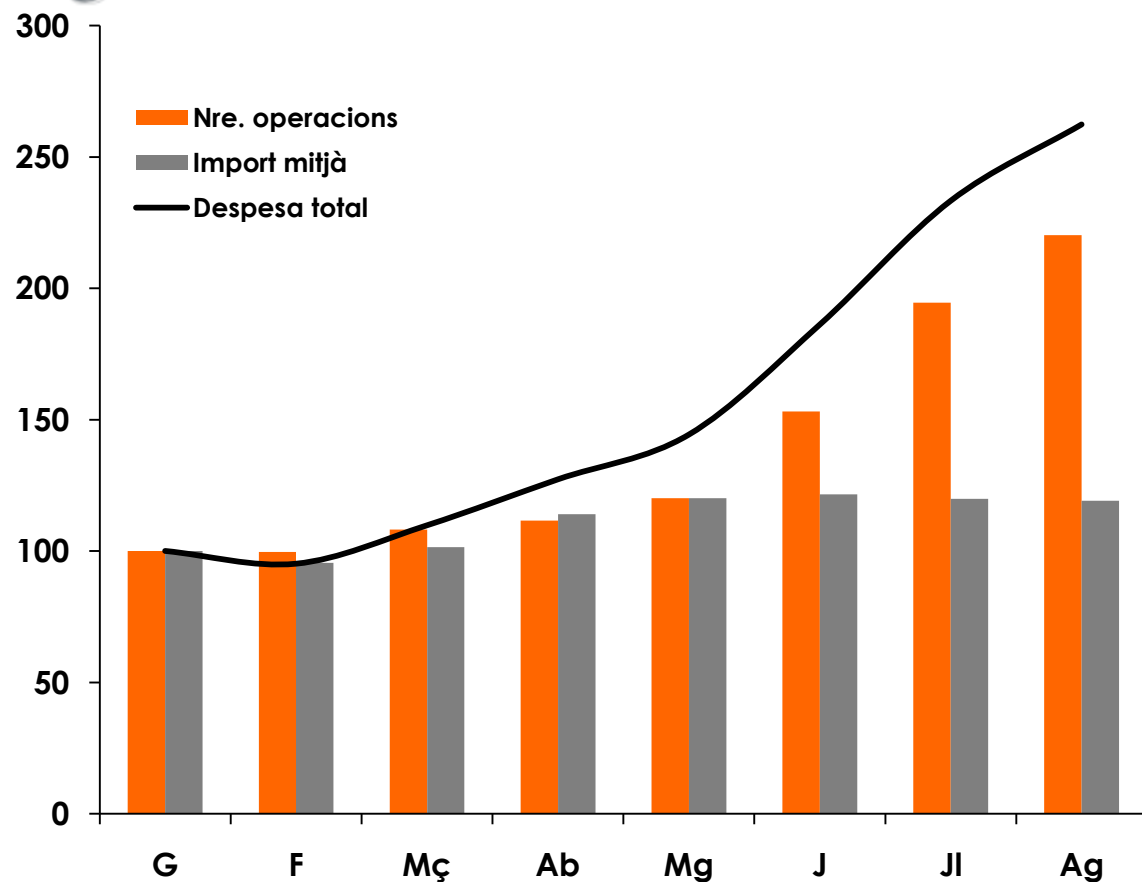
[p. 38 i 39]

* Taxes de variació interanual en percentatges

** Les dades del tercer trimestre no inclouen el mes de setembre

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'IET

L'apunt: «l els turistes estrangers a l'estiu, què (a)porten a la cistella?»

«El que els turistes porten a la cistella els mesos d'estiu depèn del producte turístic que han adquirit, al mateix temps que el producte turístic ofert condiciona el tipus de turista atret en termes de motivacions, estil de vida i poder adquisitiu. Segurament, l'abecé de la política turística que pretén maximitzar l'aportació de l'exercici del turisme a la cistella regional».

[p. 43]

* Dades referides al la distribució estacional de l'operativa de targetes estrangeres corresponent a l'any 2011. Índex gener=100

Font: elaboració pròpia

«L'ECONOMIA BALEAR NO MANTENDRÀ ELS
PROPER MESOS EL POLS D'ACTIVITAT»

PER QUÈ, doncs, l'anhelada
recuperació econòmica
encara tardarà temps en
produir-se?

1. Factors exògens
2. Factors endògens conjunturals
3. Factors endògens estructurals

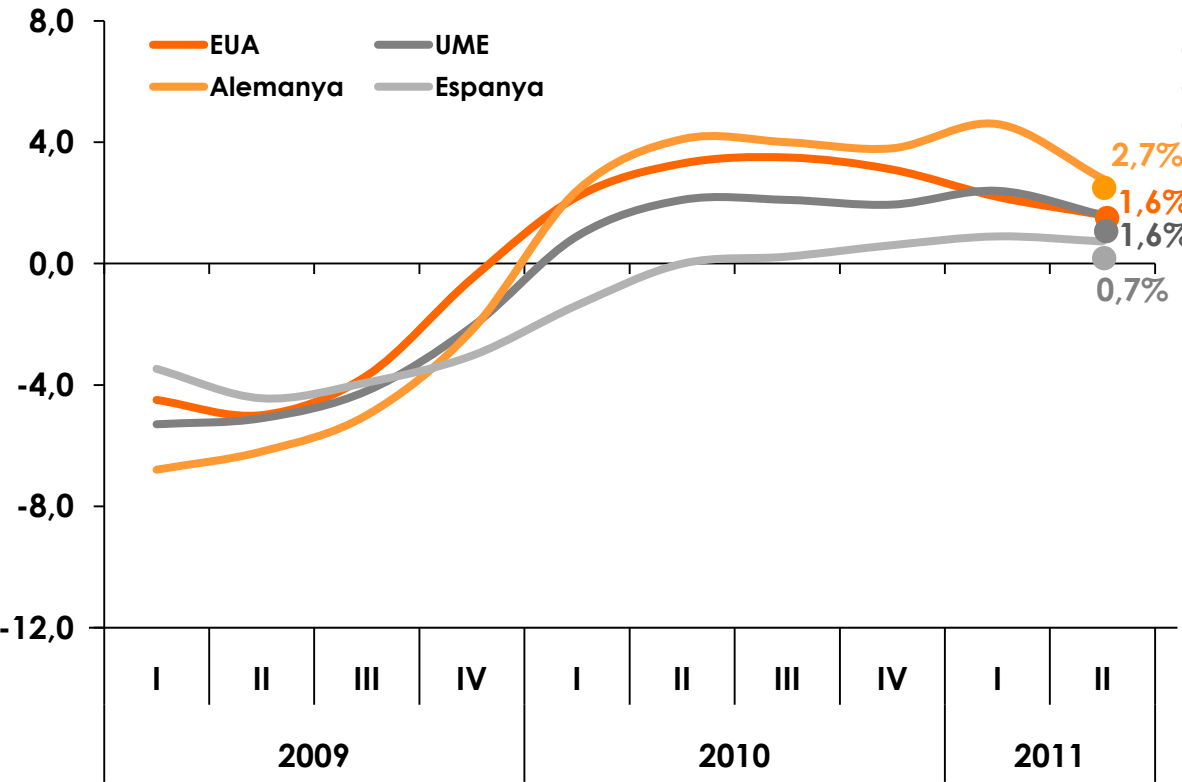

1. FACTORS EXÒGENS

El principals blocs econòmics del món han travessat l'equador de l'any amb símptomes clars de desacceleració.

Les interrelacions que es teixeixen entre el mercat financer i l'economia real, fonamentalment, a través de la implicació del sistema bancari en la titularitat del deute sobirà i en la provisió del crèdit, s'erigeixen en una font inacabable de riscos a la baixa, difícilment assumibles en un context en què l'activitat ha demostrat que en el primer exercici de recuperació no havia pres prou embranzida.

[p. 6]

* Taxes reals de variació interanual del PIB en percentatges

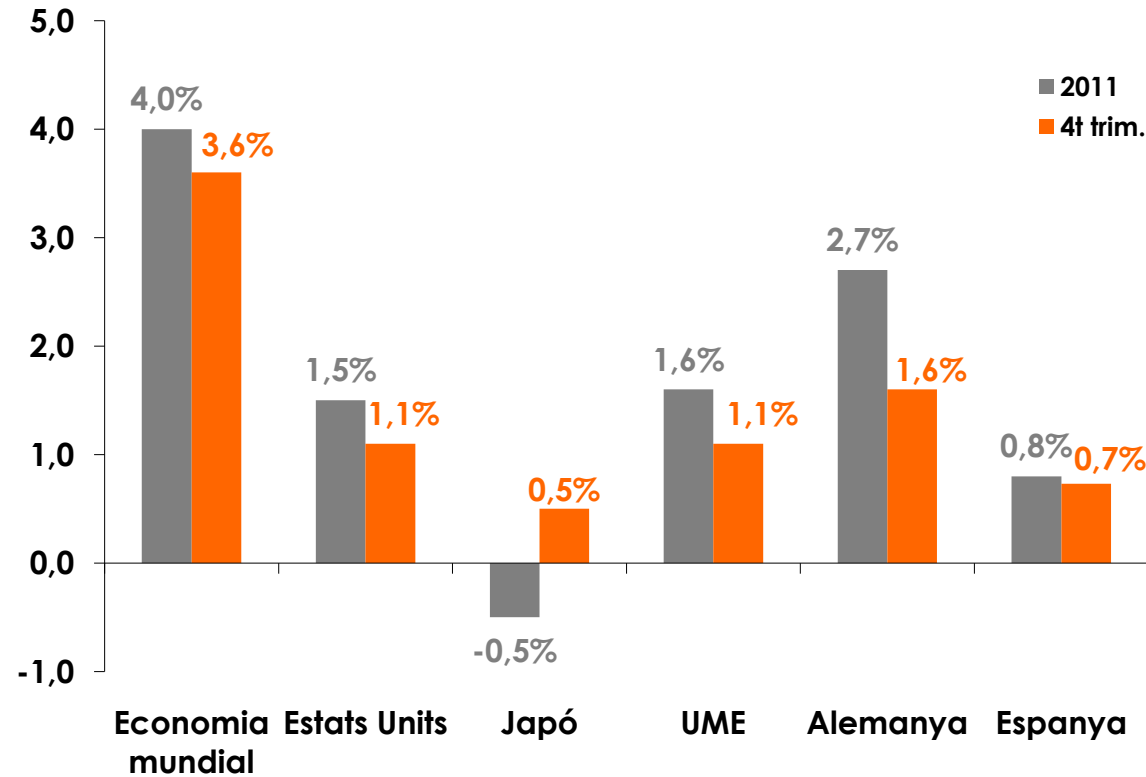
Font: BEA, Eurostat i INE

1. FACTORS EXÒGENS

El Fons Monetari Internacional ha revisat significativament a la baixa les previsions emeses aquest setembre per a l'exercici corrent.

Bona part de l'escapçada efectuada als comptadors nacionals respon al convenciment que l'FMI mostra en afirmar que la desacceleració continuarà a la recta final de l'exercici, de manera que el creixement del quart trimestre es preveu, per terme general, inferior al balanç anual.

[p. 6]

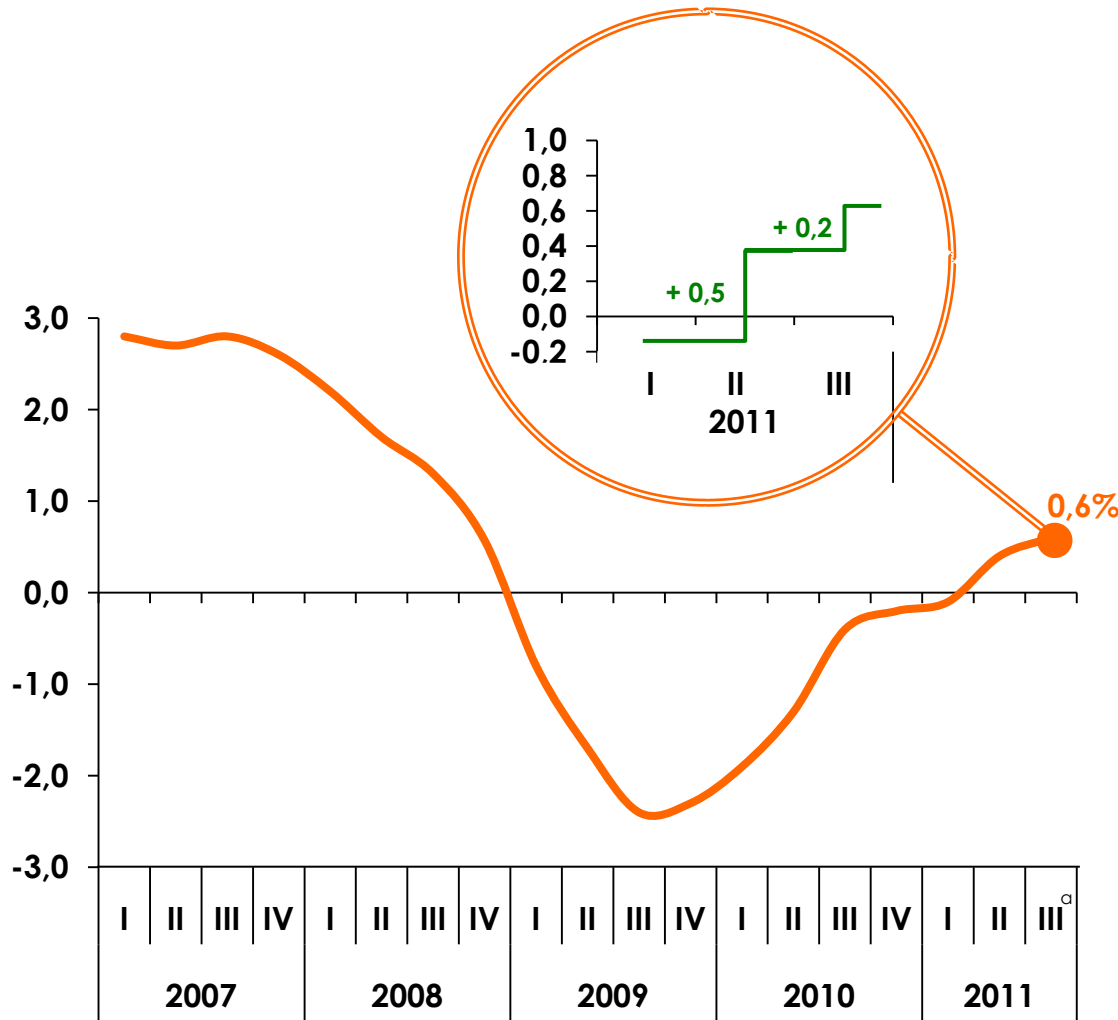

* Taxes reals de variació anual del PIB en percentatges. Previsions emeses el mes de setembre

Font: Fons Monetari Internacional

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

En el tercer trimestre s'han observat senyals d'esgotament en l'acceleració del trimestre anterior, fet que suggereix que els rèdits de la campanya turística no seran suficients per impulsar els propers mesos la inversió privada i, consegüentment, el creixement i l'ocupació.

És que no cal oblidar que els rèdits de la campanya han descansat en una estratègia de contenció de preus, un fet que no garanteix la recapitalització de les empreses.

[p. 25]

* Taxes reals de variació interanual del PIB no agrari en percentatges

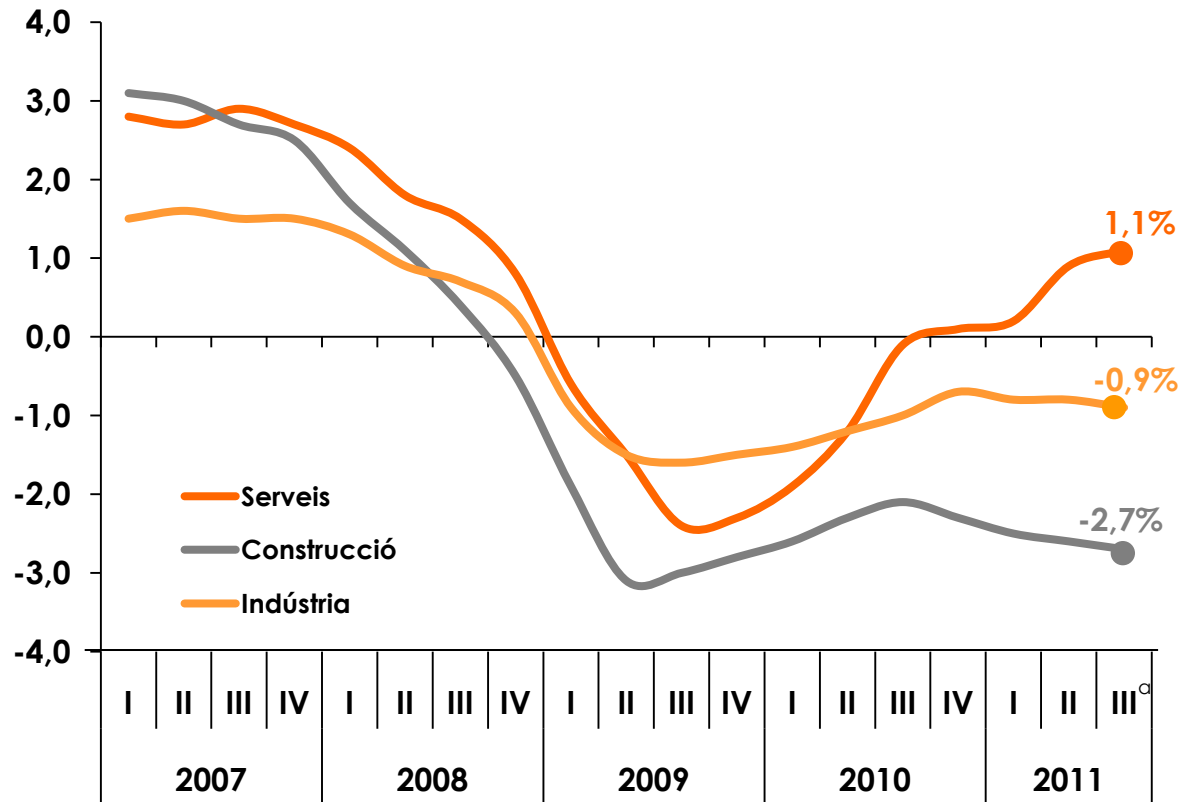
^a Estimació avanç

Font: CRE

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

El balanç del tercer trimestre ha accentuat, pel costat de l'oferta, el perfil descendent de la indústria i, sobretot, de la construcció, un fet que, en termes relatius, ha augmentat l'aportació negativa d'aquests sectors al creixement.

I és que la construcció s'ha fet ressò novament del dèbil pols de la demanda privada en un context en què l'aportació realitzada des de l'esfera pública ha quedat reduïda gairebé a la mínima expressió. No debades, l'obra pública licitada durant el mes de juliol, ha marcat el nivell més baix dels darrers setze anys (-63,1% vs -66,5%, 2n trim.).

* Taxes reals de variació interanual del PIB en percentatges

^a Estimació avanç

Font: CRE

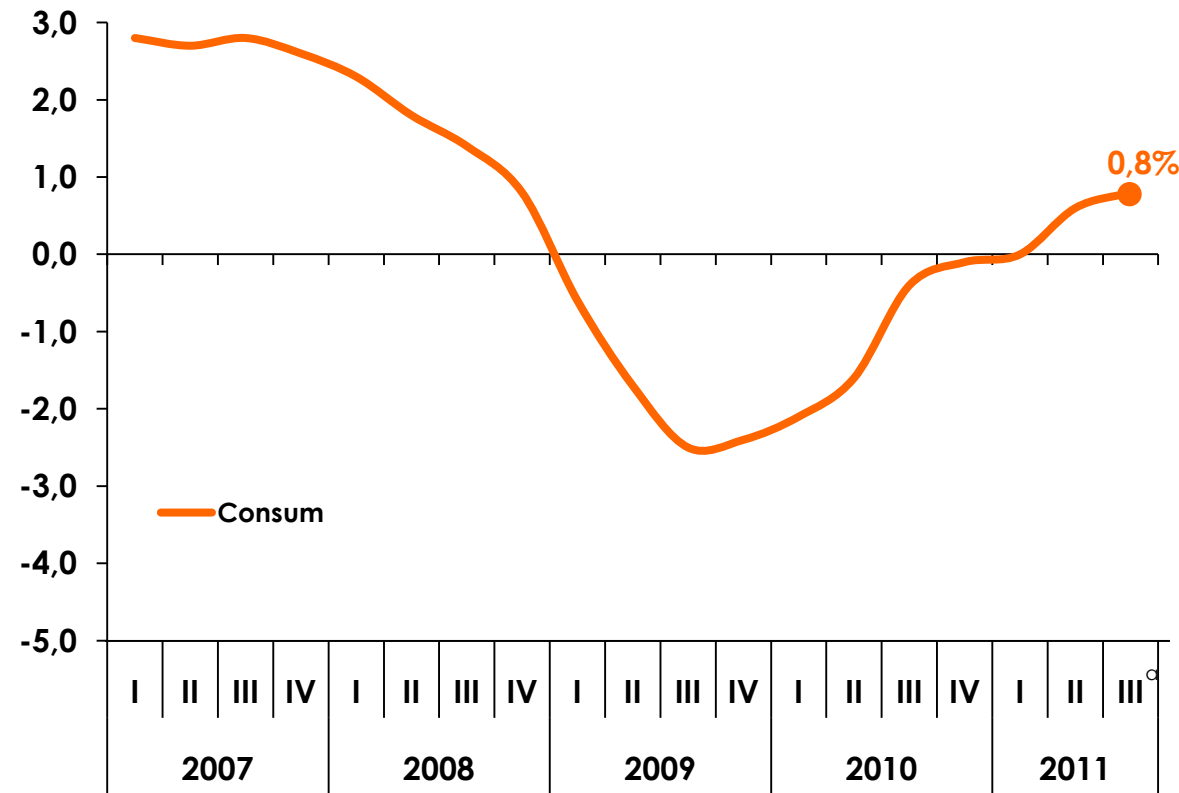
[p. 29 i 30]

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

La major aflluència de turistes internacionals s'ha erigit en el principal estímul del consum, atès que la despesa de les llars residents ha continuat en hores baixes.

Encara que els indicadors més directament vinculats amb la despesa privada han palesat durant el tercer trimestre signes d'acceleració, la majoria han continuat evolucionat sota zero. En aquest sentit, les vendes al detall, sense cotxes ni benzina, encara que han continuat part davall dels registres d'un any enrere, han continuat retrocedint al juliol (-1,9%) i a l'agost (-2,8%).

[p. 27]

* Taxes reals de variació interanual en percentatges

^a Estimació avanç

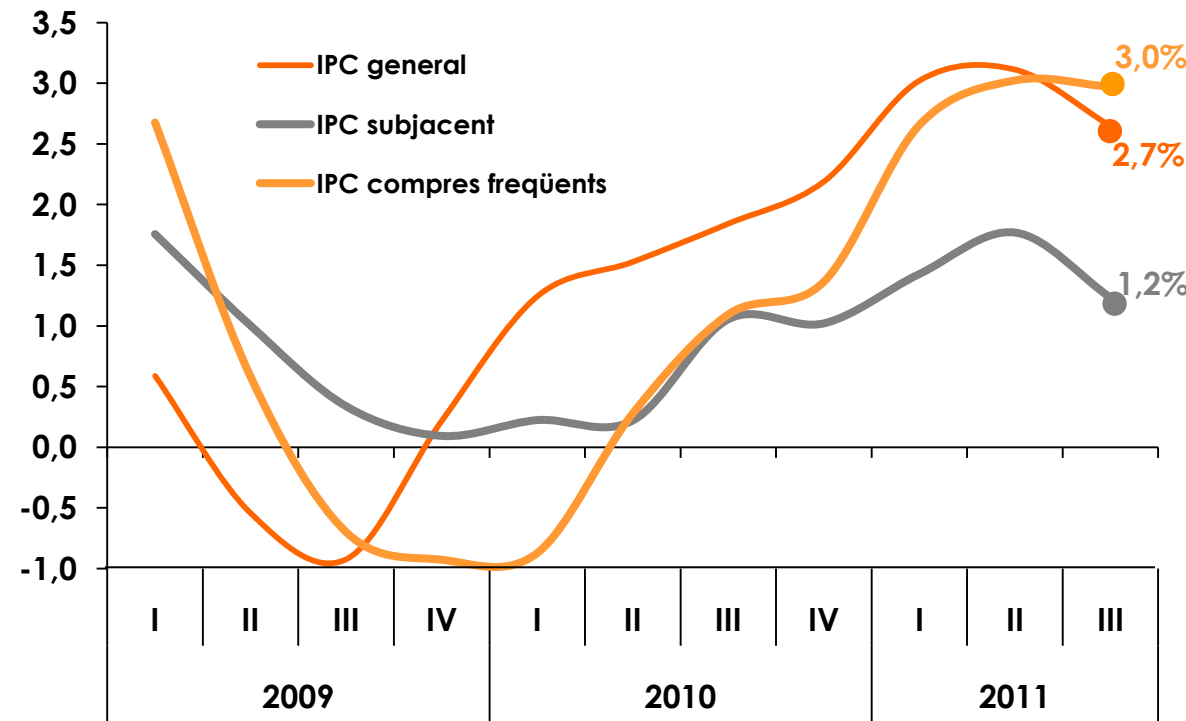
Font: CRE

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

Els preus finals s'han encarit al llarg de l'estiu subjectes a les pressions alcistes de l'energia i el tabac.

La persistència de la tendència a l'alça dels preus energètics ha contrastat amb la discreció de la secció més estable de la inflació. No obstant això, la percepció dels consumidors envers la taxa d'inflació publicada s'ha tornat a esbiaixar a l'alça, atès que els preus associats a la cistella de béns i serveis de compra freqüent han avançat durant el tercer trimestre (3%) a un ritme mitjà superior al de l'índex general (2,7%).

[p. 57]

* Taxes de variació interanual en percentatges

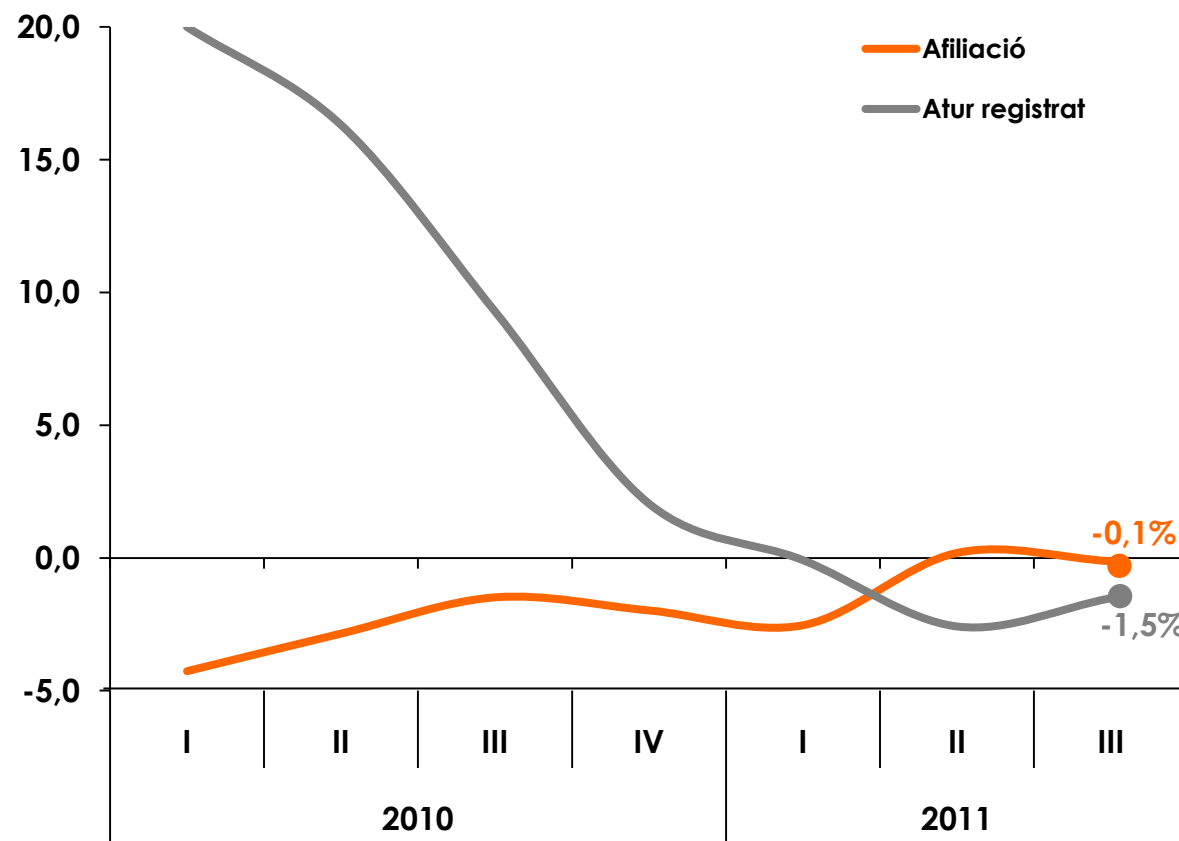
Font: INE i elaboració pròpia

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

El balanç de l'estiu ha posat de manifest la lentitud de l'ajust de les principals constants laborals, fet que evidencia el camí pendent de recórrer.

Durant el tercer trimestre, el comptador de la desocupació balear ha mantengut l'evolució interanual en terreny negatiu (-1,5%). Al mateix temps, les llistes d'atur han comptabilitzat el mes de setembre un descens del 0,8% respecte d'un any enrere, percentatge que rebaixa, emperò, els retrocessos anotats durant els mesos centrals de l'estiu (-1,6%, juliol; -2,2%, agost).

[p. 50]

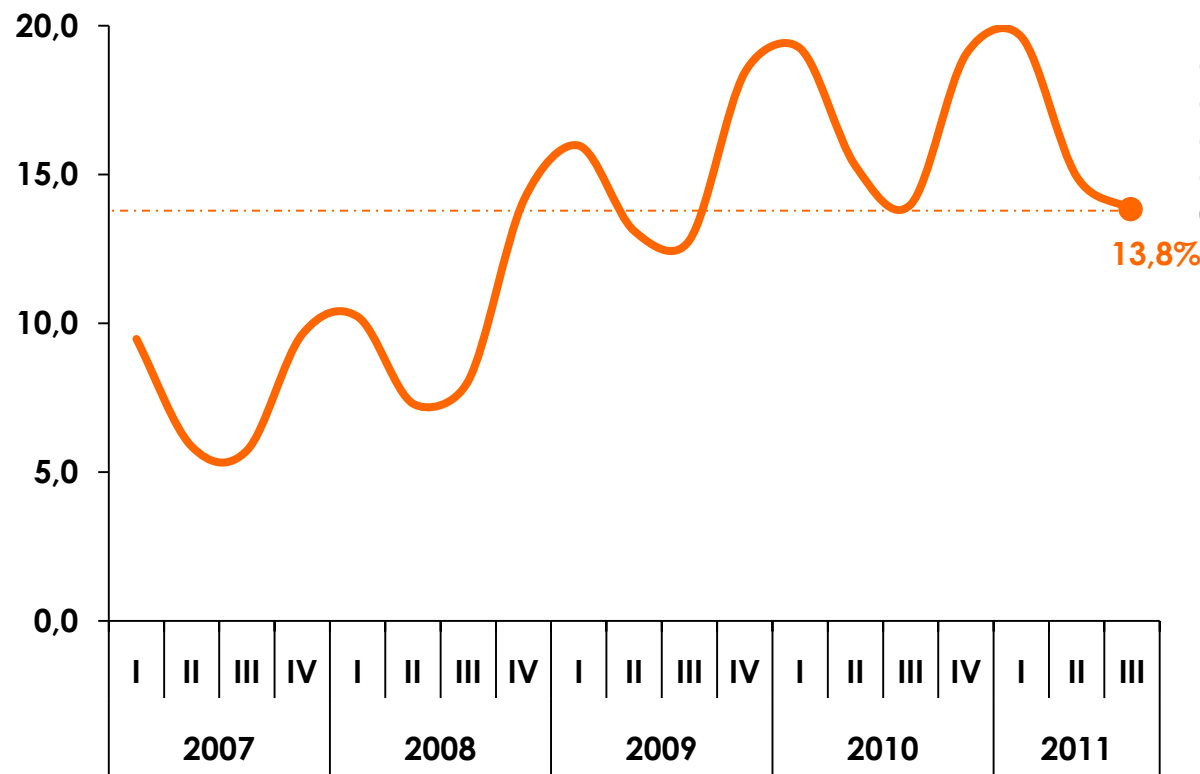
* Taxes de variació interanual en percentatges

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'OTIB

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

La taxa d'atur registrat a les illes ha disminuït progressivament fins al mes de juliol (13,2%), moment a partir del qual ha tornat a ascendir fins a situar-se en el 13,8% de mitjana.

Alhora, l'anàlisi de la borsa de desocupats confirma que l'atur de llarga durada ha seguit avançant durant el tercer trimestre (7,4% vs -1,2%, <6 mesos; -13,8%, 6-12 mesos), fet que ha incrementat la seva representativitat fins a gairebé una tercera part del total (31% vs 29,5%, 2n trim.).

* Dades de la taxa d'atur registrat en percentatges

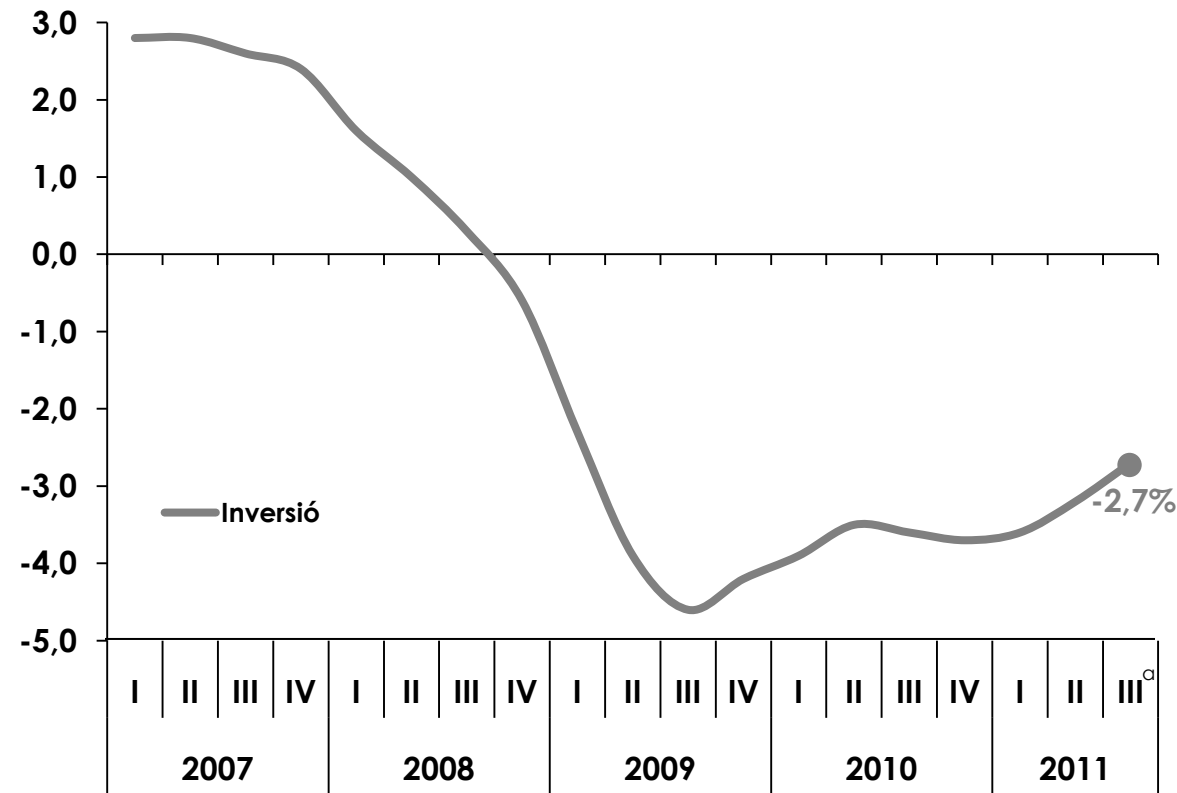
Font: elaboració pròpia d'acord amb dades de l'OTIB

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

La formació bruta de capital fix ha continuat durant el tercer trimestre restant punts percentuals al creixement de l'agregat, si bé ha alentit, per segona vegada consecutiva, la senda recessiva fins a anotar un descens del 2,7% (vs -3,2%, 2n trim.).

En aquest sentit, destaca el repunt del nombre de societats mercantils creades durant els mesos de juliol (15,8%) i agost (12,7%) i, especialment, l'increment del capital subscrit que ha assolit taxes de tres dígits (169,9% i 286,2%, respectivament).

[p. 27]

* Taxes reals de variació interanual en percentatges

^o Estimació avanç

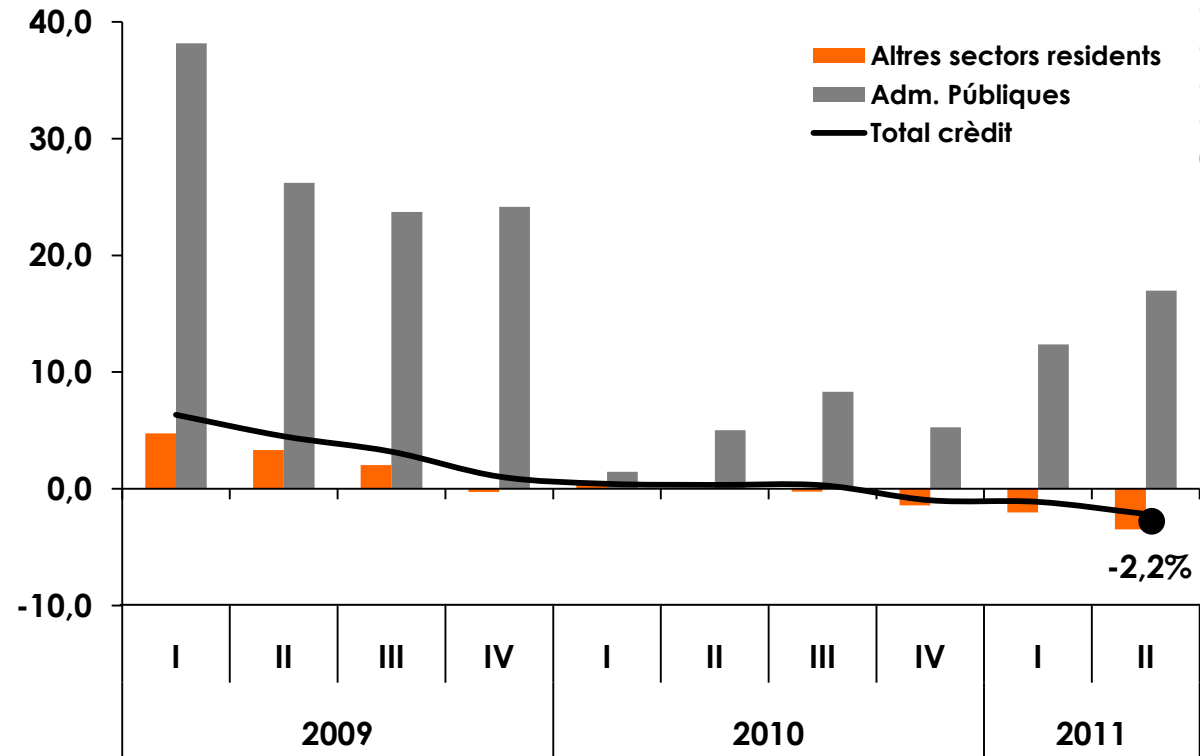
Font: CRE

2. FACTORS ENDÒGENS CONJUNTURALS

No en va, en el segon trimestre el volum de crèdit ha intensificat la tendència a la baixa (-2,2%), empès per la contracció del sector privat (-3,5%).

I és que la caiguda dels ingressos ha seguit obligant a l'Administració a recórrer al crèdit (17%) per finançar unes despeses que es resisteixen a baixar.

[p. 27]

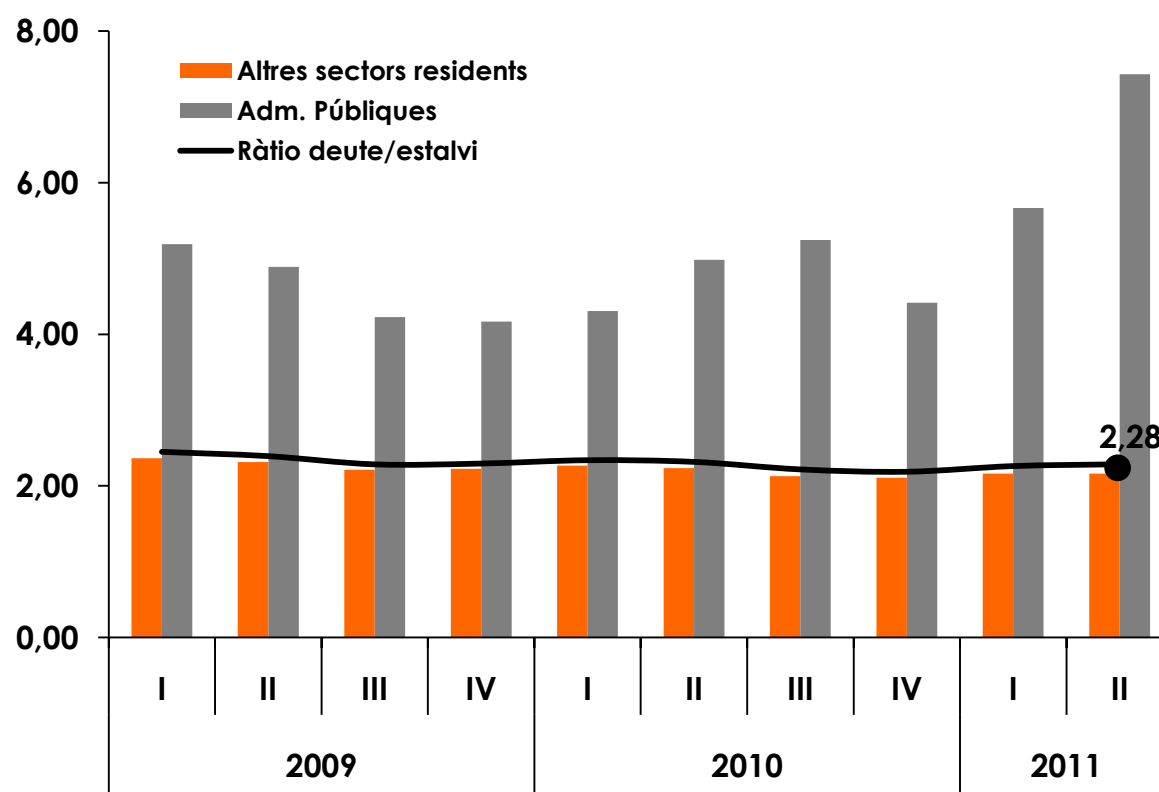
* Taxes de variació interanual en percentatges

Font: Banc d'Espanya

3. FACTORS ENDÒGENS ESTRUCTURALS

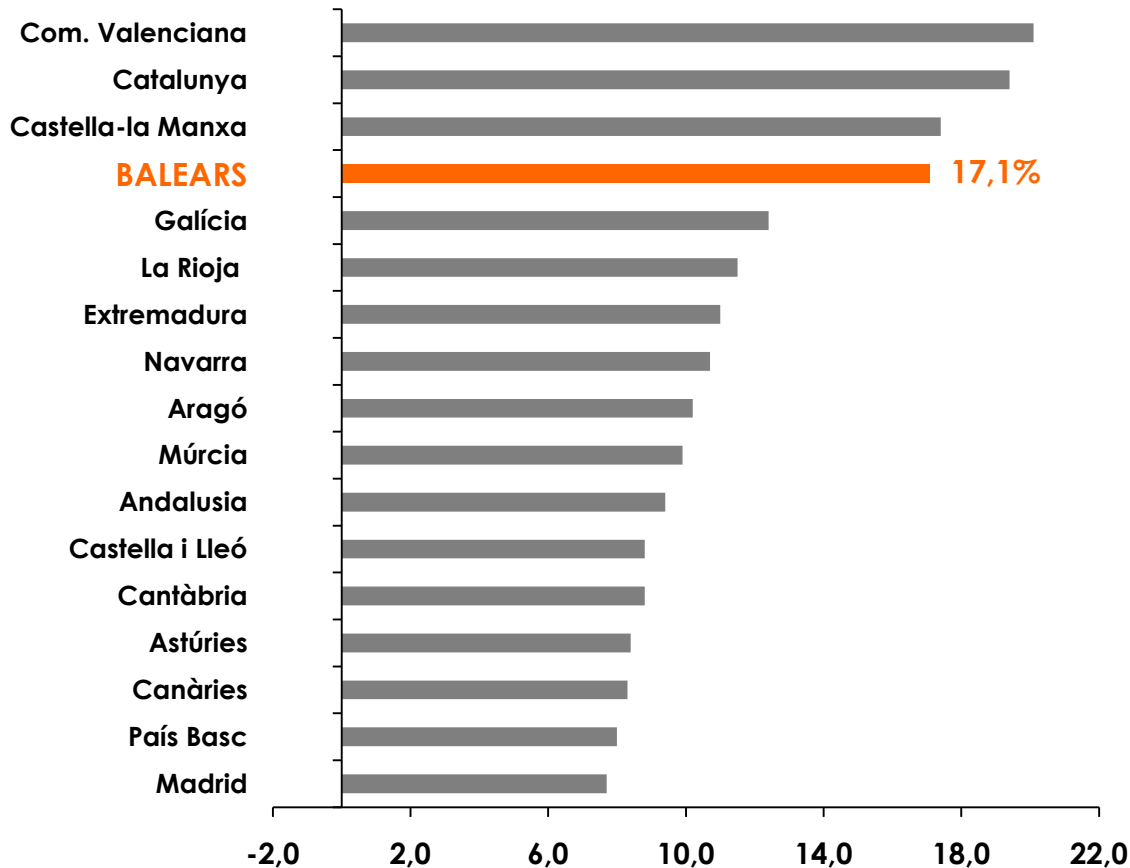
La progressió a l'alça de l'endeutament públic ha enlairat novament la ràtio deute/estalvi (2,28 vs 2,26 1r trim.), en un context en què els dipòsits (-0,9%) han conreat el terreny negatiu per primer cop a la sèrie històrica.

Tanmateix, el més preocupant de la ràtio deute/estalvi de les administracions és la rapidesa amb què ha crescut, fins a duplicar els nivells existents abans de la crisi.

* Dades del nombre d'euros compromesos per cada euro dipositat

Font: elaboració pròpia d'acord amb dades del Banc d'Espanya

3. FACTORS ENDÒGENS ESTRUCTURALS

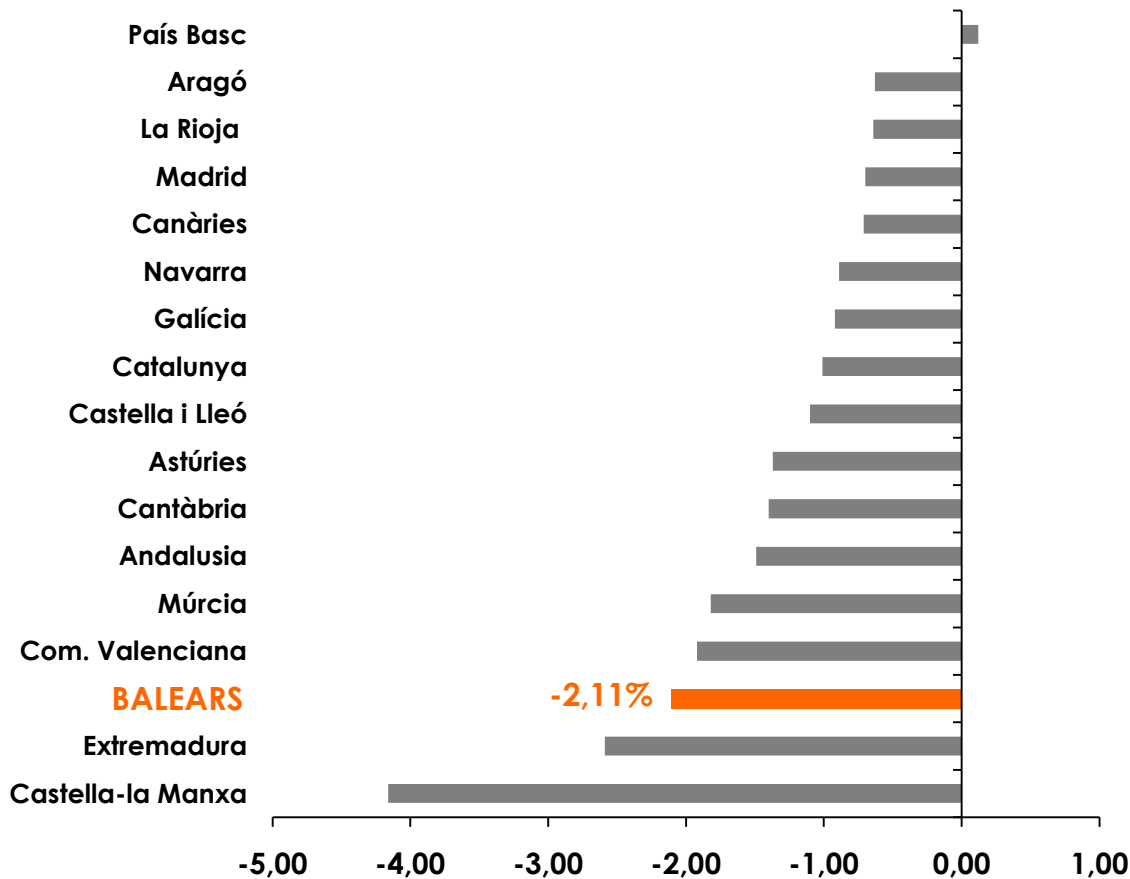
El deute autonòmic de les Balears ha marcat un màxim històric al tancament del segon trimestre després d'assolir els 4.561 milions d'euros.

En aquest context, les dades ofertes pel Banc d'Espanya tornen a assenyalar la importància creixent del descobert de les administracions autonòmiques durant el segon trimestre (12,5% del PIB vs 11,7%, 1r trim.), un període durant el qual la magnitud anàloga per a les corporacions locals ha romàs estable (3,5%).

[p. 14]

* Dades del deute autonòmic acumulat en percentatges sobre el PIB referides al segon trimestre

Font: Banc d'Espanya

3. FACTORS ENDÒGENS ESTRUCTURALS

Les Balears han ampliat en el segon trimestre la distància que les separa de l'objectiu de dèficit (1,3%), tal com posen de manifest els saldos deficitaris del conjunt de comunitats.

Travessat l'equador de l'any amb un dèficit no financer del 2,11% del PIB i un deute del 17,1% del PIB que continua creixent, el Govern es veu obligat a destinar cada vegada més recursos per satisfer els interessos del deute. En aquest context, les obligacions financeres acabaran per asfixiar, si no ho han fet ja, altres partides pressupostàries, les referides a l'educació i la sanitat, incloses.

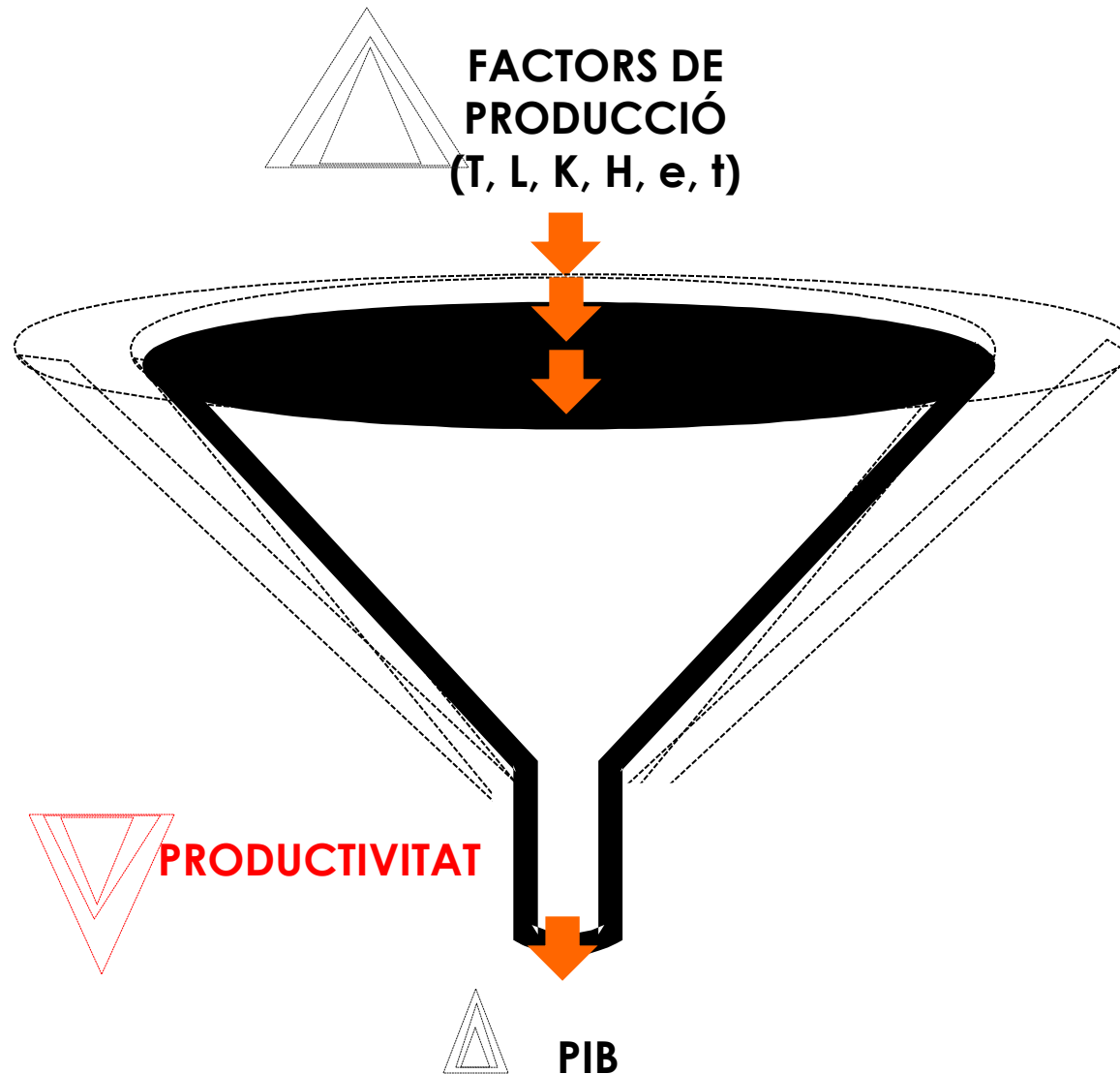
* Dades del dèficit pressupostari no financer en percentatges sobre el PIB referents al segon trimestre

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda

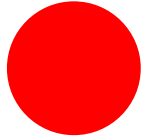
3. FACTORS ENDÒGENS ESTRUTURALS

Alhora, des d'un punt de vista estructural, l'evidència disponible dels darrers anys suggereix que l'economia balear ha descuidat els mecanismes que permeten un aprofitament òptim de les interrelacions que l'activitat turística manté amb la resta del sistema regional, un fet que ha minvat progressivament l'abast de 'l'efecte multiplicador'.

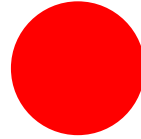
[p. 25]

CORREGIR EL DÈFICIT PÚBLIC

Creixement a c/t

Ocupació

QUÈ ES POT FER?

Cal recuperar l'equilibri perdut i corregir de manera prioritària el dèficit públic. El dèficit no és sostenible a llarg termini.

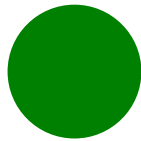
El problema és que les Balears es troben en el pitjor moment per afrontar aquesta realitat, ja que l'economia continua encara dèbil i la Teoria econòmica postula que l'intent de reduir el dèficit a través d'un augment d'impostos, d'una reducció de la despesa o d'una combinació d'ambdós, frena el creixement.

[p. 2]

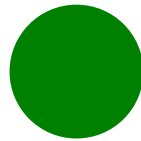
CORREGIR EL DÈFICIT PÚBLIC

+

TRANSFORMAR EL SISTEMA PRODUCTIU

Creixement a ll/t

Ocupació

RECEPTA DEL 'CRE'

QUÈ ES POT FER?

No n'hi ha prou a encetar un procés de correcció, cal idear una estratègia paral·lela capaç de contrarestar els efectes negatius d'una disminució del dèficit.

I només hi ha una estratègia possible, encetar un procés de transformació que des de l'impuls de la productivitat sigui capaç d'afegir valor a l'economia, recuperar la rendibilitat i recapitalitzar les empreses.

[p. 2]

CRE

CENTRE DE RECERCA ECONÒMICA (UIB · "SA NOSTRA")

10 ANYS

www.cre.uib.es
www.cre.sanostra.es